

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"**

Кафедра міжнародних економічних відносин

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення дисципліни

«МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ»

*Для студентів напрямку «Міжнародна економіка»
денної та заочної форм навчання*

Ужгород -2019

Брензович К.С., Цалан М.І. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Міжнародна торгівля» для студентів напряму 6.030503 «Міжнародна економіка» денної та заочної форм навчання / Укл.: Брендзович К.С.

Укладач:

Брендзович К.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Цалан М.І., викладач кафедри міжнародних економічних відносин

Рецензенти:

Приходько В.П., д.е.н., зав. кафедрою міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор Приходько В.П.

Ерфан Є.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Відповідальний за випуск: зав. кафедрою міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор Приходько В.П.

Розглянуто на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ», протокол № 3 від 12 листопада 2018 р.

Рекомендовано до друку на засіданні методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 2 від 3 грудня 2018 р.

Рекомендовано до друку та використання в навчальному процесі вченою радою факультету міжнародних економічних відносин, протокол №4 від 26 грудня 2018 року

ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, 2018

ЗМІСТ

1.	Мета, завдання і предмет навчальної дисципліни.....	4
2.	Основні характеристики дисципліни.....	5
4.	Навчально-тематичний план дисципліни.....	10
5.	Розгорнута програма курсу	11
6.	Тематика та плани лекційних занять	
7.	Тематика та плани семінарських занять.....	16
8.	Взірець завдань для проведення модульного контролю...	19
9.	Взірець екзаменаційного білету	
9.	Перелік питань, що виносяться на залік	21
10.	Рекомендована література до вивчення дисципліни.....	23
11.	Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю.....	24

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Важливість вивчення основ міжнародної торгівлі студентами напряму «Міжнародна економіка» обґрунтована її роллю у сучасних міжнародних економічних відносинах. Як найстаріша форма міжнародних економічних відносин, міжнародна торгівля забезпечує національні економіки необхідними ресурсами та товарами, валютними надходженнями до бюджету та робочими місцями. Сучасна торгівля здійснюється в умовах прискореного науково-технічного прогресу та вдосконалення правових засад її регулювання, а її структура значною мірою визначається міжнаціональними домовленостями та інтеграційними процесами.

Метою навчальної дисципліни є формування знань студентів про міжнародну торгівлю як форму МЄВ та систему відносин між суб'єктами глобальної економіки. В процесі вивчення дисципліни студенти вивчають структуру міжнародної торгівлі та її основні показники, інструменти регулювання міжнародної торгівлі, основи її організації та реалізації на практиці зовнішньоторговельних угод, набувають навиків щодо вибору найбільш доцільних валютно-фінансових умов контрактів, розрахунків при реалізації зовнішньоекономічних операцій з резидентами відповідних країн.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- ознайомлення з теоретичними засадами міжнародної торгівлі та її регулювання на національному та наднаціональному рівнях;
- вивчення ролі державних органів та наддержавних організацій, зокрема СОТ та ЮНКТАД, у регулювання торговельних відносин;
- вивчення основ організації міжнародних розрахунків та платежів;
- ознайомлення зі структурою та особливостями укладання міжнародних контрактів, призначенням товаросупровідних документів.

Предметом дисципліни «Міжнародна торгівля» є відносини, що складаються між економічними суб'єктами в процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій.

Інформаційною базою для вивчення дисципліни є підручники, навчальні посібники, монографії, наукові статті, публікації у фахових електронних виданнях, Інтернет-ресурси (статистичні бази та офіційна інформація СОТ, ЮНКТАД, Єврокомісії).

Оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до вимог, затверджених Міністерством освіти і науки України та запроваджених Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- знати теоретичні основи міжнародної торгівлі, основні її показники, форми і методи торгівлі;
- знати основні інструменти регулювання міжнародної торгівлі, їх вплив на структуру міжнародної торгівлі;
- вміти оцінювати стан міжнародної торгівлі, аналізувати її географічну та товарну структури, тенденції розвитку;

- вміти скласти зовнішньоекономічний контракт, обирати валютно-фінансові умови угоди.

Для засвоєння матеріалу передбачаються такі види навчання: лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів. Поточний контроль здійснюється у формі усних опитувань, тестових самостійних робіт, розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється у вигляді модульної контрольної роботи та заліку.

2. ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

Показники	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчального курсу	
		<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4	Галузь знань: 0302 Міжнародні відносини	Обов'язковий	Обов'язковий
Модулів: 2		Рік підготовки: 4	Рік підготовки: 4
Змістових модулів: 2		Семестр: 8	Семестр: 8
Загальна кількість годин: 120	Напрямок 6.030503 – «міжнародна економіка»	Лекції: 24 год	Лекції: 12 год
Тижневих годин для денної форми навчання: 7 Аудиторних – 3 СРС – 4	Освітній рівень: <i>бакалавр</i>	Практичні: 16 год	Практичні: 8 год
		Самостійна робота: 80 год	Самостійна робота: 100 год
		Вид контролю: <i>залік</i>	Вид контролю: <i>залік</i>

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

Структура змістових модулів	Кількість годин							
	Денна				Заочна			
	усього	лекції	практич	Самост.	усього	лекції	практич	Самост.
Тема 1. Загальна характеристика міжнародної торгівлі	10	2	1	7	10	2	-	8
Тема 2. Форми і методи міжнародної торгівлі	10	2	1	7	10	-	1	9
Тема 3. Регулювання зовнішньої торгівлі: національний рівень	10	2	1	7	10	-	1	9
Тема 4. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі. Світова організація торгівлі	10	2	1	7	10	-	-	10
Тема 5. Митно-тарифне регулювання міжнародної торгівлі	9	2	2	5	10	2	1	7
Тема 6. Нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі	9	2	2	5	10	2	1	7
Модульна контрольна робота №1	2	2	-	-	-	-	-	-
<i>Усього за змістовим модулем 1</i>	<i>60</i>	<i>14</i>	<i>8</i>	<i>38</i>	<i>60</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>50</i>
Тема 7. Міжнародні контракти та товаросупровідна документація	15	2	2	11	15	2	2	11
Тема 8. Банківське обслуговування міжнародних торговельних операцій	15	2	2	11	15	2	-	13
Тема 9 Інфраструктура світового товарного ринку	14	2	2	10				
Тема 10 Розрахункові операції у міжнародній торгівлі	14	2	2	10	30	2	2	26
Модульна контрольна робота №2	2	2	-	-				
<i>Усього за змістовим модулем 2</i>	<i>60</i>	<i>10</i>	<i>8</i>	<i>42</i>	<i>60</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>50</i>
<i>Всього годин:</i>	<i>120</i>	<i>24</i>	<i>16</i>	<i>80</i>	<i>120</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>100</i>

4. РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

СУТНІСТЬ, ФОРМИ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ

МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Тема 1

Загальна характеристика міжнародної торгівлі

Міжнародна торгівля як форма МЕВ. Поняття «міжнародна торгівля», «зовнішня торгівля», «міждержавна торгівля». Показники міжнародної торгівлі. Структурна еластичність експорту країни. Абсолютні та відносні показники зовнішньої торгівлі: показники структури, обсягів, результату, ефективності, інтенсивності міжнародної торгівлі. Особливості географічної та товарної структур міжнародної торгівлі. Особливості міжнародної торгівлі та основні фактори міжнародної торгівлі. Роль зовнішньої торгівлі у економічному зростанні країни. Поняття відкритості економіки країни

Тема 2

Форми і методи міжнародної торгівлі

Форми міжнародної торгівлі за предметом торгівлі та організацією взаємовідносин між партнерами. Особливості торгівлі товарами, послугами, сировиною, продукцією інтелектуальної праці. Сутність та особливості зустрічної торгівлі, електронної торгівлі, виробничої кооперації та лізингу. Переваги і недоліки основних методів здійснення експортно-імпортних операцій. Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод); торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод). Види торгових посередників та їх роль у міжнародній торгівлі.

ТЕМА 3

Регулювання зовнішньої торгівлі: національний рівень

Зовнішньоторговельна політика: сутність, цілі та завдання. Механізми державного регулювання зовнішньої торгівлі. Одностороннє, двостороннє та багатостороннє регулювання зовнішньої торгівлі. Вільна торгівля та протекціонізм: ознаки, аргументи застосування та наслідки. Сутність і основні форми протекціонізму. Аргументи «за» і «проти» політики протекціонізму. Основні риси «свободи торгівлі». Аргументи «за» і «проти» політики фрітрейдерства. Сучасна торгівля як поєднання інструментів та механізмів протекціонізму і вільної торгівлі. Неопротекціонізм.

Тема 4

Тема 4. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі.

Світова організація торгівлі

Необхідність міждержавного регулювання міжнародної торгівлі. Світова організація торгівлі. Мета, завдання, принципи СОТ. Раунди

переговорів. Система СОТ: багатосторонні угоди. Регулювання міжнародної торгівлі в системі ООН. ЮНКТАД.

Особливості регулювання зовнішньої торгівлі в інтеграційних угрупованнях. Етапи міжнародної економічної інтеграції та їх вплив на міжнародну торгівлю. Спільна торговельна політика ЄС та її еволюція.

Тема 5

Митно-тарифне регулювання міжнародної торгівлі

Загальна характеристика митно-тарифних інструментів. Механізм застосування митного тарифу. Ефекти запровадження мит. Класифікація мит за способом стягнення, об'єктом обкладання, характером, походженням, типом ставок, способом обчислення. Єдиний митний тариф як основний інструмент тарифного регулювання в ЄС. Структура митного тарифу. Інтегрований тариф співтовариства.

Митно-тарифна політика провідних економік світу.

Тема 6

Нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі

Класифікація нетарифних інструментів регулювання зовнішньої торгівлі: кількісні обмеження (квоти, ліцензії, «добровільне» обмеження експорту), приховані обмеження (технічні бар'єри, податки і збори, державні закупівлі, вимоги про вміст місцевих компонентів), фінансові методи (демпінг, субсидії, кредитування експорту). Практика застосування нетарифних інструментів у сучасній міжнародній торгівлі. Нетарифний протекціонізм ЄС.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 7. Міжнародні контракти та товаросупровідна документація

Сутність міжнародних торговельних угод. Структура типового контракту. Валютно-фінансові та комерційні умови угод. Уніфіковані правила INCOTERMS. Торгові звичаї. Врегулювання міжнародних торгових суперечок. Документи, що дають кількісну характеристику товару: специфікація, технічна документація, пакувальний аркуш. Документи, що свідчать про якість поставлених товарів: сертифікат якості, гарантійний лист, протокол випробувань, дозвіл на відвантаження. Страхування зовнішньоторговельних угод. Транспортні документи.

Тема 8. Банківське обслуговування міжнародних торговельних операцій

Способи здійснення транскордонних платежів банківськими установами. Кореспондентські відносини банків та їх типи. Кореспондентські рахунки. Лоро і ностро-рахунки. Організаційно-правове регулювання діяльності банківських установ.

Сутність платіжної системи. Платіжні систем СВІФТ та ТАРГЕТ, їх особливості та відмінності. Дистанційне банківське обслуговування. Застосування сучасних електронних систем платежів та електронних грошей.

Тема 9

Інфраструктура світового товарного ринку

Організовані товарні ринки: біржі, торги, аукціони, ярмарки. Особливості біржової торгівлі. Структура сучасного біржового обороту. Електронна біржова торгівля. Основні товарні біржі світу. Міжнародні аукціони та їх види. Риси аукціонної торгівлі. Головні центри аукціонної торгівлі світу. Міжнародні торги (тендери): етапи організації та особливості. Міжнародні ярмарки та виставки як інструмент моніторингу кон'юнктури ринку. Переваги ярмарок та їх класифікація.

Тема 10

Розрахункові операції у міжнародній торгівлі

Поняття міжнародних розрахунків. Види платежів: авансовий, негайний, з відстрочкою. Особливості використання в міжнародній сфері документарних форм розрахунків: інкасо, акредитив.

Недокументарні форми розрахунків. Розрахунки за відкритим рахунком: переваги і недоліки застосування для контрагентів. Особливості виконання банківських переказів. Вексель у міжнародних розрахунках. Простий вексель (соло-вексель). Переказний вексель (тратта). Операції з чеками та пластиковими картками.

5. ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1

Загальна характеристика міжнародної торгівлі

1. Сутність, структура та специфічні риси міжнародної торгівлі.
2. Особливості та тенденції сучасної зовнішньоторговельної діяльності.
3. Показники міжнародної торгівлі.
4. Міжнародно торгівля та економічне зростання.

Після вивчення теми студент повинен знати:

- сутність понять «міжнародна торгівля», «зовнішня торгівля» та їх відмінності;
- структуру міжнародної торгівлі;

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- розраховувати основні показники міжнародної торгівлі;
- характеризувати тенденції розвитку основних форм торгівлі;
- аналізувати зв'язок між залученням держави у міжнародну торгівлю та її економічним розвиток.

Тема 2

Форми і методи міжнародної торгівлі

1. Форми ЗТ щодо предмету торгівлі
2. Специфіка розвитку основних форм ЗТ щодо предмету торгівлі
3. Форми міжнародної торгівлі щодо способу та характеру організації взаємовідносин між партнерами
4. Методи здійснення експортно-імпортних операцій
 - 4.1 Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод)
 - 4.2 Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод)

Після вивчення теми студент повинен знати:

- Основні форми і методи здійснення зовнішньоторговельних операцій та їх характеристики;

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- Обирати відповідний до заданих умов найбільш прийнятний метод здійснення експортно-імпортних операцій.

ТЕМА 3

Регулювання зовнішньої торгівлі: національний рівень

1. Сутність, необхідність та наслідки державного регулювання міжнародної торгівлі.
2. Сутність, форми та наслідки політики протекціонізму.
3. Фрітрейтерство.
4. Сучасні риси зовнішньоторговельної політики країн світу.
Неопротекціонізм.

Після вивчення теми студент повинен знати:

- сутність державного регулювання зовнішньої торгівлі;
- особливості та відмінності основних типів зовнішньоторговельних політик.

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- аналізувати переваги і недоліки, наслідки політики вільної торгівлі та протекціонізму;
- пояснити основні риси і прояви неопротекціонізму;

Тема 4

Тема 4. Регулювання міжнародної торгівлі: наднаціональний рівень

1. Мета, завдання, принципи та форма діяльності СОТ
2. Регулювання міжнародної торгівлі в системі ООН
3. Вплив економічної інтеграції на міжнародну торгівлю
4. Зовнішньоторговельна політика ЄС

Після вивчення теми студент повинен знати:

- мету, основні напрями та механізми діяльності СОТ;
- основні принципи та інструменти зовнішньоторговельної політики ЄС;

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- характеризувати вплив різних форм економічної інтеграції та стан міжнародної торгівлі;
- аналізувати роль ООН та СОТ у вирішенні важливих проблем, пов'язаних з міжнародною торгівлею.

Тема 5

Митно-тарифне регулювання міжнародної торгівлі

1. Функції мита в системі державного регулювання зовнішньої торгівлі
2. Економічні наслідки запровадження мита
3. Класифікація мит
4. Практика застосування тарифних інструментів регулювання країнами світу

Після вивчення теми студент повинен знати:

- сутність, функції та механізм дії мита та тарифної квоти;
- класифікацію мит за способом стягнення, ;

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- аналізувати економічні наслідки запровадження мита;
- характеризувати практику застосування мит різними країнами світу та аналізувати їх вплив на світову торгівлю.

Тема 6

Нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі

1. Сутність та особливості нетарифного регулювання
2. Загальна класифікація нетарифних інструментів
3. Практика застосування тарифних інструментів регулювання країнами світу:
 - 3.1 Європейський Союз
 - 3.2 Китай
 - 3.3 США

Після вивчення теми студент повинен знати:

- відмінність механізму дії нетарифних інструментів порівняно із тарифними;
- основні підходи до застосування нетарифних інструментів країн з

розвинутими економіками,
Після вивчення теми студент повинен вміти:

- класифікувати нетарифні інструменти;
- аналізувати наслідки запровадження нетарифних інструментів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 7. Міжнародні контракти та товаросупровідна документація

1. Сутність міжнародних зовнішньоторговельних угод та їх учасники.
2. Структура типового зовнішньоторговельного контракту
3. Валютно-фінансові умови контракту.
4. Товаросупровідна документація

Після вивчення теми студент повинен знати:

- Основні складові та загальну форму міжнародного контракту;
- Основні товаросупровідні документи та їх значення.

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- Формувати міжнародний контракт;
- Визначати необхідні форми і методи розрахунків.

Тема 8. Банківське обслуговування міжнародних торговельних операцій

1. Способи здійснення транскордонних платежів банківськими установами
2. Організаційно-правові основи діяльності банківських установ у обслуговуванні міжнародних торговельних операцій
3. Інформаційно-технічне забезпечення міжнародних банківських операцій.
4. Банківська система ЄС та її роль у забезпеченні міжнародної торгівлі.

Після вивчення теми студент повинен знати:

- Особливості міжбанківських кореспондентських відносин;
- Будову та функції систем SWIFT та TARGET;
- Специфічні риси банківської системи ЄС.

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- аналізувати переваги і недоліки способів транскордонного банківського обслуговування, систем інформаційного забезпечення банківських операцій;
- характеризувати структуру та особливості функціонування банківської системи ЄС.

Тема 9

Інфраструктура світового товарного ринку

1. Біржова торгівля.
2. Аукціонна торгівля

3. Міжнародні тендери
4. Міжнародні ярмарки та виставки.

Після вивчення теми студент повинен знати:

- Порядок та особливості здійснення біржової та аукціонної торгівлі;
- Види та функції торгових посередників.

Після вивчення теми студент повинен вміти:

-аналізувати переваги та недоліки здійснення торгівлі через біржі, аукціони, тендери

Тема 10 Розрахункові операції у міжнародній торгівлі

1. Розрахункові операції у міжнародній торгівлі та їх уніфікація.
2. Особливості використання в міжнародній сфері документарних форм розрахунків:
 - 2.1 інкасо
 - 2.2 акредитив
3. Недокументарні форми розрахунків.
4. Вексель у міжнародній торгівлі.
5. Розрахунки за допомогою платіжних доручень, операції на відкритий рахунок.

Після вивчення теми студент повинен знати:

- Основні форми міжнародних розрахунків та їх відмінності.

Після вивчення теми студент повинен вміти:

- Аналізувати порядок здійснення розрахунків із застосуванням різних форм;
- Обирати найбільш доречну в залежності від типу товару, зовнішніх економічних умов

ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

Метою проведення практичних занять є засвоєння студентами програмного матеріалу, закріплення теоретичних знань, набуття практичних навичок ведення міжнародних комерційних операцій, зокрема вибору форм та способів розрахунків, формування умов міжнародних контрактів та загального аналізу середовища здійснення міжнародної торгівлі

Практичне заняття 1

**Загальна характеристика міжнародної торгівлі, її форми та методи
(2 год.)**

Питання до обговорення

1. Сутність та особливості міжнародної торгівлі, її організаційні основи.
2. Основні показники міжнародної торгівлі: показники структури, динаміки та ефективності.
3. Особливості торгівля на прямих зв'язках.
4. Особливості торгівлі через посередницьку ланку.

5. Форми міжнародної торгівлі за предметом: торгівля товарами, послугами, сировиною, продукцією інтелектуальної праці.

Контрольні завдання

1. За наведеними даними країни розрахуйте всі відомі вам показники міжнародної торгівлі.

Показник	Значення
ВВП	373,1 млрд дол.
Експорт	63890 млн. дол
Імпорт	60006 млн. дол
Реекспорт	5600 млн. дол
Реімпорт	4900 млн.дол
Транзитні товари	7000 млн. дол.
Чисельність населення	42,9 млн. осіб
Потенційні витрати на внутрішнє виробництво імпортованих товарів	62800 млн. дол
Національні витрати на виробництво експортних товарів	61400 млн.дол
За товаром X	
Обсяг внутрішнього виробництва	100 млн.
Обсяг внутрішнього споживання	3700 млн.
Обсяг експорту	-
Обсяг імпорту	3600 млн.
Частка світового експорту товару X у міжнародній торгівлі	20%
Витрати на вітчизняне виробництво товару	4000 млн.
Індекс імпортованих цін на товар	112%
За товаром Y	
Обсяг внутрішнього виробництва	7400 млн
Обсяг внутрішнього споживання	1400 млн
Обсяг експорту	6000 млн
Обсяг імпорту	-
Частка світового експорту товару X у міжнародній торгівлі	10%
Витрати національні на виробництво товару	-
Індекс експортних цін на товар	110%

Тести

- 1. Що із зазначеного не характеризує сучасний етап розвитку світової торгівлі:**

- А) основними суб'єктами зовнішньої торгівлі є ТНК
 Б) збільшується роль НІК у світовій торгівлі
 В) відбувається зростання частки сировини у світовому експорті
 Г) розвинені країни переважають у обсягах світового експорту та імпорту

- 2. Країна має конкурентну перевагу у торгівлі певним товаром, коли:**

- А) є основним експортером даного товару на світовому ринку;
 Б) ціна на даний товар у країні є нижча за світову;
 В) ціна на даний товар всередині країни є вища за світову;
 Г) даний товар займає найбільшу частку у структурі експорту з даної країни;
 Д) правильні відповіді А і Г

- 3. До показників обсягу міжнародних торговельних відносин не належить:**

- А) Спеціальна торгівля
 Б) Генеральна торгівля
 В) Реекспорт
 Г) індекс чистої торгівлі
 Д) ні спеціальна, ні генеральна торгівля не є показниками обсягу ЗТ

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 296 с.
2. Киреев А. П. Международная экономика: Учеб.пособие для вузов: В 2 ч. — М.: Междунар. отношения, 2000.
3. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. та доп. — Київ-Каторице-Краков: Центр учбової літератури, 2015. — 272 с.
4. Міжнародна торгівля: Підручник / За ред.Козака Ю.Г., Логвінової Н.С., Барановської М.І. — К.: ЦУЛ, 2011. — 512 с.
5. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентуванн: навч.посіб. / за ред. За ред.Козака Ю.Г., Логвінової Н.С. — К.:ЦУЛ,2010. — 648 с.
6. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О.І. Береславська, О.М. Наконечний, М.Г. Пясецька та ін.; За заг. ред.. М.І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2002. — 392 с.
7. Рожкова Т.С. Міжнародна торгівля : підручник / Т. С. Рожкова ; Київ. міжнар. ун-т, Ін-т міжнар. відносин, - Київ : КиМУ, 2015. - 665 с
8. Світова економіка: Підручник / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач, О. І. Шнирков та ін. — К.: Либідь, 2000
9. Офіційний сайт СОТ - www.wto.org/
10. Офіційний сайт ЮНКТАД - www.un.org/ru/ga/unctad/
11. Офіційний сайт Європейського Союзу - www.europa.eu.int

Додаткова

1. Алексеева Т. І. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Т. І. Алексеева // Харківський національний економічний ун-т. — Х. : ХНЕУ, 2007. — 252 с.
2. Войтов С.Г. Структурна детермінація митно-тарифного регулювання / С.Г.Войтов // Економічний часопис ХХІ. — 2012. - №9-10 — С.21-24.
3. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. — Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. — 136 с.
4. Руденко Л.В. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій в банках: Посібник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2002. — 376 с.
5. Мельник Т., Пугачевська К. Нетарифне регулювання в країнах ЄС / Т.Мельник, К.Пугачевська // Вісник КНТЕУ. — 2014. - №2. — С.15-26.
6. Міжнародні банківські розрахунки: Навч. посіб. / В.М. Домрачев; Європ. ун-т. — К., 2007. — 88 с.
7. Міжнародні розрахунки і валютні операції: Навч.-метод. посіб. / І.М. Шевчук; Львів. комерц. акад. — Л., 2004. — 147 с.
8. Пушкарьов В. В. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання зовнішньоторговельних відносин в ЄС / В. В. Пушкарьов // Форум права. — 2010. — № 2. — С. 420–424 [Електронний ресурс]. — Режим

- доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2010-2/10pvvvve.pdf>
9. Світовий досвід і перспективи розвитку електронних грошей в Україні: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 10 / П.М. Сенищ, В.М.Кравець, В.І.Міщенко, О.О.Махаєва, В.В. Крилова, Н.В. Грищук – К.: НБУ. Центр наукових досліджень, 2008. -145 с.
 10. Сищук А.А. Проблеми та тенденції розвитку міжнародних розрахунків в умовах інформаційно-технологічної революції // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2008. – №6. - С.114-118.
 11. Шпак В, Кондорі Ромеро А. Міжнародна торгівля : Практикум. – К.: УВПК «ЕксОб», МАУП, 2004. - 384 с.
 12. Tariffs in profiles (WTO). - Режим доступу: https://www.wto.org/english/tratop_e/tariffs_e/tariffs_e.htm

5. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність, зміст та специфічні риси міжнародної торгівлі.
2. Особливості, тенденції сучасної зовнішньоторговельної діяльності.
3. Показники ЗТ.
4. Форми ЗТ щодо предмету торгівлі.
5. Специфіка розвитку основних форми ЗТ щодо предмету торгівлі
6. Форми міжнародної торгівлі щодо способу та характеру організації взаємовідносин між партнерами
7. Методи здійснення експортно-імпортних операцій (загальні риси).
8. Сутність, переваги та недоліки торгівлі на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод).
9. Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод): сутність, переваги і недоліки.
10. Механізми державного регулювання зовнішньої торгівлі.
11. Політика протекціонізму, її сутність, форми та аргументи до застосування.
12. Політика вільної торгівлі: сутність, аргументи «за» і «проти».
13. Еволюція зовнішньоторговельної політики ЄС.
14. Основи правового регулювання зовнішньоторговельної політики ЄС.
15. Інституційне забезпечення зовнішньоторговельної політики ЄС.
16. Специфічні риси зовнішньоторговельної політики ЄС.
17. Загальна характеристика митно-тарифних інструментів регулювання
18. Класифікація мит.
19. Єдиний митний тариф у ЄС – сутність та функції
20. Інші механізми реалізації МТП ЄС: митні статуси товарів, тарифна ескалація, тарифні преференції.
21. Класифікація нетарифних інструментів регулювання ЗТ.
22. Кількісні обмеження ЗТ: загальна характеристика.
23. Загальна характеристика прихованих торговельних обмежень.
24. Фінансові методи торговельної політики.
25. Практика застосування нетарифних інструментів у міжнародній торгівлі
26. Взаємодія вільної торгівлі та протекціонізму в сучасній торгівлі.
31. Уніфікація та регламентація міжнародних розрахунків.
32. Міжбанківські кореспондентські відносини.
33. Загальні засади функціонування банківської системи ЄС.
34. Інформаційно-технічне забезпечення міжнародних операцій банківських установ.
35. Платіжна система СВІФТ .

36. Платіжна система ТАРГЕТ.
37. Поняття міжнародних розрахунків.
38. Способи платежів у міжнародній торгівлі.
39. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод.
40. Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків
41. Поняття інкасо та його види.
42. Порядок здійснення інкасової форми розрахунків.
43. Поняття та особливості документарного акредитива.
44. Етапи здійснення акредитивної форми розрахунків.
45. Види і конструкції акредитива.
46. Форми акредитива
47. Авансові платежі у міжнародній торгівлі.
48. Платіж на відкритий рахунок.
49. Банківський переказ у міжнародній торгівлі.
50. Розрахунки з використанням чеків та пластикових карток.
51. Розрахунки з використанням векселів.
52. Зовнішньоекономічний контракт: структура та особливості укладання.
53. Товаросупровідні документи: загальна характеристика

6. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (ЕССЕ)

1 модуль

1. Особливості структури міжнародної торгівлі.
2. Внутрішньокорпоративна торгівля (система внутрішніх ринків ТНК та трансфертне ціноутворення).
3. Міжнародна біржова торгівля.
4. Міжнародні товарні аукціони.
5. Головні центри аукціонної та біржової торгівлі.
6. Найбільші міжнародні виставки та ярмарки світу.
7. Врегулювання торгових суперечок в рамках СОТ.
8. Врегулювання міжнародних торгових спорів міжнародним арбітражем.
9. Економічні наслідки введення мит.
10. Оптимальний тариф.
11. Торгова дискримінація: торгові блоки.
12. Торгове ембарго.
13. Торговельні війни.
14. Регулювання міжнародної торгівлі товарами в рамках СОТ.
15. Регулювання торгівлі послугами в рамках СОТ.
16. Регулювання торгівлі продукцією інтелектуальної праці.
17. Особливості зовнішньої торгівлі ЄС з партнерами Східної Європи.
18. Угода про асоціацію України та ЄС: торговельні аспекти.

2 модуль

1. Переваги застосування комерційних правил Інкотермс для здійснення міжнародних операцій.
2. Загальна характеристика зовнішньоторговельного контракту.

3. Комерційні, транспортні та фінансові документи при міжнародних операціях.
4. Ризики в міжнародній торгівлі та способи їх усунення.
5. Умови відкриття, ведення і закриття валютних рахунків.
6. Відзивний та безвідзивний акредитиви у міжнародній торгівлі.
7. Компенсаційний та трансферабельний акредитив у міжнародній торгівлі.
8. Зміна умов, анулювання та закриття акредитивів.
9. Єврочеки, особливості їх застосування у країнах Європи.
10. Дорожні чеки та їх застосування.
11. Вексельні кредити у міжнародних рохрахунках.
12. Організаційна структура, стандарти мережі СВІФТ.
13. Організаційна структура, стандарти мережі ТАРГЕТ.
14. Сутність і особливості факторингу.
15. Форфейтування.
16. Банківське страхування ризиків.
17. Види та умови банківських гарантій.
18. Банківське кредитування експорту.
19. Банківське кредитування імпорту.
20. Експортний лізинг.
21. Ризики при здійсненні міжнародних розрахунків та способи їх мінімізації.
22. Перспективи європейської валютної системи.
23. Місце долара у світових валютних резервах.
24. Провідні банківські установи Європи.
25. Історія та перспективи розвитку інтернет-банкінгу (Європа)
26. Історія та перспективи розвитку інтернет-банкінгу (Україна)

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Організація навчального процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р.

Контроль знань здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань та вмінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей, самостійних робіт) на практичних заняттях;
- поточний модульний контроль після вивчення кожного змістового модуля;
- оцінка за самостійну роботу (підготування презентацій та ессе);
- підсумковий контроль (залік).

Відповідно до наказу ректора ДВНЗ «УжНУ» № 234/01-03 від 15.10.2012 року введена наступна шкала підсумкового контролю для виставлення оцінок за розширеною національною шкалою та шкалою ECTS.

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку	
90 та вище	Відмінно	зараховано	A
82-89	Добре		B
74-81			C
64-73			B
60-63	Задовільно		E
35-49	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, тобто за рейтинговою накопичувальною системою. До рейтингу входять оцінювання роботи на практичних (семінарських) заняттях, поточний модульний контроль, підсумковий модульний контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю	Модуль 1	Вид контролю	Модуль 2	Підсумок*
Практичне заняття 1	10	Практичне заняття 5	10	
Практичне заняття 2	10	Практичне заняття 6	10	

Практичне заняття 3	10	Практичне заняття 7	10	100
Практичне заняття 4	10	Практичне заняття 8	10	
Індивідуальне завдання	10	Індивідуальне завдання	10	
Модульна контрольна робота 1	50	Модульна контрольна робота 2	50	
	100		100	
*Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне підсумкових оцінок за 1 та 2 модулі				